

Binnen de vaste commissie voor Europese Zaken bestond bij zeven fracties de behoefte de staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie enkele vragen en opmerkingen voor te leggen met betrekking tot zijn brief d.d. 2 december 2011 aangaande de geannoteerde agenda van de Raad Algemene Zaken van 16 december 2011 (2011Z25004) en zijn brief d.d. 2 december 2011 aangaande het verslag van de informele ministeriële bijeenkomst van 25 november 2011 (2011Z25002) alsmede de brief van de staatssecretaris van Buitenlandse Zaken d.d. 21 november 2011 aangaande het fiche inzake wijziging verordening risicodelende instrumenten met betrekking tot financiële stabiliteit (22112-1267).

De voorzitter van de commissie,
Knops

De griffier van de commissie,
Van Keulen

Geannoteerde agenda van de Raad Algemene Zaken van 16 december 2011 (2011Z25004)

De leden van de fractie van de VVD nemen er kennis van dat in de geannoteerde agenda staat dat een deel van de lidstaten de gedetailleerde sturing van de Commissie bij het sturen van investeringen die landen wel en niet kunnen doen te prescriptief vindt. Tegelijkertijd is dit juist besloten om te voorkomen dat landen aan allerlei eigen projecten Europees geld kunnen uitgeven, die niet gericht zijn op economische groei of de EU2020-agenda. Dit is ook voor de VVD-fractie van belang. Hoe kan ervoor gezorgd worden dat hier toch op wordt toegezien, zonder dat er een te prescriptieve procedure wordt gecreëerd? De VVD-fractie is het eens met de lidstaten dat het vaststellen van het Gemeenschappelijk Strategisch Kader (GSK) niet per gedelegeerde handeling, maar met codecisie moet plaatsvinden. Belangrijk voor de VVD is hierbij dat het GSK ook wanneer het met codecisie wordt vastgesteld gericht is op economische groei en EU2020.

De leden van de PvdA-fractie zijn en blijven tegen het rondpompen van geld binnen Europa. Uitgangspunt moet zijn dat de middelen in de fondsen van het cohesiebeleid alleen aan de minst welvarende regio's in de minst welvarende landen toekomen. Daar steunen deze leden het kabinet in. De PvdA-leden benadrukken dat het doel moet zijn de verschillen in ontwikkeling van regio's te verkleinen, zoals de regering ook benadrukt.

De EU moet volgens de PvdA ook een rol (blijven) spelen in grensoverschrijdende en interregionale samenwerking. Nederland zou alleen staan in dit standpunt. Is dit juist? Welke opties heeft de regering achter de hand als de Nederlandse inzet met betrekking tot het cohesiebeleid niet haalbaar is? Goed beheer van de fondsen is een voorwaarde. Vermindering van de bureaucratie en verlaging van de administratieve lasten is een dringende voorwaarde.

De algehele lijn van de regering kan instemming vinden bij de PvdA. Terughoudend zijn met verplichtingen is belangrijk. Een zekere flexibiliteit in de bestedingen van de gelden is nodig, want elk land heeft zijn specifieke kenmerken en knelpunten. Dat vereist mogelijkheden tot maatwerk. Globale lijnen voorschrijven vanuit Europa is voor de leden van de PvdA-fractie wel van toepassing, omdat wel een gemeenschappelijke stip aan de horizon in beeld moet blijven. Hoe staat de regering tegenover deze visie? De leden van de PvdA-fractie willen wel het onderwerp maatschappelijk verantwoord ondernemen nadrukkelijk als thema terugzien. Dit is immers ook een Europese doelstelling.

De leden van de fractie van de PVV pleiten ervoor om met de structuur- en cohesiefondsen te stoppen. Dit is het rondpompen van geld en geeft alleen maar een hoop ondoorzichtige bureaucratie. Los van dit principiële standpunt, hebben zij ook enkele inhoudelijke vragen. De Europese Commissie gaat haar eigen gang en wil zo min mogelijk sturing voor wat betreft het GSK (Gemeenschappelijk Strategisch Kader), ondanks dat verschillende lidstaten hier wel voorstander van zijn. Het spreekt voor zich dat de lidstaten in plaats van de Europese Commissie moeten bepalen wat er in hun regio's gebeurt; wat is hierin de opstelling van het kabinet? Is het daarom niet vreemd dat er mogelijk een «partnerschapscontract» komt waarin geen verplichtingen voor de Europese Commissie zijn opgenomen? En hoe garandeert het kabinet dat toekomstige projecten allemaal «significant bijdragen aan economische groei en werkgelegenheid», ook op de langere termijn?

Ten aanzien van thematische concentratie en investeringsprioriteiten: ook energie en milieu zijn wat de leden van de PVV-fractie betreft nationale

aangelegenheden. Ook de balans hier is zoek; concrete en meetbare doelstellingen ontbreken volledig. Laat staan dat bijsturen tijdens projecten aannemelijk is.

Op de Raad Algemene Zaken wordt gesproken over de toekomst van het cohesiebeleid in de periode 2014–2020. De leden van de CDA fractie zien het Cohesiebeleid als een instrument om economische kracht in de regio's te versterken. Deze leden hebben nog diverse vragen en opmerkingen. Kan aangegeven worden of er in Nederland sprake is van onderbenutting van de huidige cohesiegelden. Als dit het geval is, is dan duidelijk wat hiervan de oorzaken zijn. Welke mogelijkheden ziet het kabinet om onderbenutting tegen te gaan. De leden van de CDA fractie geven steun aan de inzet om bij totstandkoming van het strategisch gemeenschappelijk kader zowel de Raad als het Europees Parlement medebeslissingsbevoegdheid heeft. Ziet het kabinet het Europees Parlement als partner als het gaat om flexibiliteit voor de inzet van cohesiegelden?

De CDA fractie zien dat de Europese Commissie en het Europees Parlement sturen op meer aanpassing van de cohesiegelden in relatie tot de innovatie en ontwikkelingsstrategie EU2020. Op welke wijze wordt deze inzet gekoppeld aan de topsectoren en topregio's in Nederland. Is de inzet van het kabinet om de gelden alleen te reserveren voor de arme regio's niet een inzet die uiteindelijk leidt tot minder inverdieneffect voor de Nederlandse regio's. Ziet het kabinet met de CDA fractie het belang van een decentrale invulling van de programma's en uitvoering hiervan. Op welke wijze wordt aangehaakt bij het nieuwe kaderprogramma onderzoek en innovatie en een relatie gelegd met het cohesiebeleid.

De CDA fractie deelt de mening van het kabinet dat de richtsnoeren niet rigide moeten worden ingevuld. De CDA fractie steunt de inzet om een eenduidige en transparante registratie te bewerkstellingen die gericht is op projecten voor economische groei en werkgelegenheid. Hierbij moet een landenspecifiek programma mogelijk zijn. Een gerichte gebiedsontwikkeling is verstandig. Hierbij moet een gezamenlijk aanpak met de betrokkenheid van meerdere fondsen worden ingevuld. Deelt het kabinet deze mening?

Sociale inclusie en armoedebestrijding is voor de CDA fractie grotendeels het laten participeren van mensen in de samenleving door middel van werk. Bij de aanpassing aan de globaliserende wereld moet sociale inclusie en armoedebestrijding een duurzaam perspectief bieden om eruit te komen. Steun aan het kabinet op dit punt.

De leden van de CDA fractie vragen zich af hoe de Cohesiefondsen gekoppeld worden aan voorwaarden in relatie tot degelijk nationaal begrotingsbeleid. Tevens moeten Cohesiefondsen gekort kunnen worden als gemaakte afspraken niet worden nagekomen. Kan het kabinet aangeven hoe hier op wordt ingezet?

De leden van de SP-fractie steunen in hoofdlijnen de inzet van de regering om het cohesiebeleid te beperken tot de armste regio's en grensoverschrijdende problemen. Tegelijkertijd constateren deze leden dat er gesproken wordt over het verbinden van het cohesiebeleid met de EU2020-strategie, concreet de landenspecifieke aanbevelingen. Zij vragen de minister hoe die twee met elkaar rijmen. Daarnaast vragen zij zich af wat de door de regering gewenste verhouding is tussen de hoeveelheid geld die voor ieder niveau (te weten het Gemeenschappelijk Strategisch Kader, partnerschapcontracten en de Operationele programma's) beschikbaar is. Is het juist voor hen om te veronderstellen dat de eerder genoemde regeringsinzet zou moeten leiden voor substantieel minder geld voor het GSK dan voor de andere niveaus? En is het ook juist om te veronderstellen dat een niet al te strikte koppeling tussen het cohesiebeleid en de EU2020-strategie daarvoor ook noodzakelijk is? Dezelfde vragen leven bij deze leden met betrekking tot het voorstel voor thema-

tische concentratie. Daarnaast vragen zij zich af waarom er gekozen is de thematische concentratie alleen toe te passen binnen het EFRO, maar de verbinding met de EU2020-strategie voor heel het cohesiebeleid tot stand te brengen. Deze overlappen toch met elkaar?

Deze leden vragen zich hoe dan ook af of het verbinden van het cohesiebeleid aan de landenspecifieke aanbevelingen wel nut heeft, gezien de uiteenlopende aard van de verschillende aanbevelingen.

Met betrekking tot wie verantwoordelijk is voor de vaststelling van het GSK, delen de leden van de SP-fractie de opvatting van de regering dat de Raad en het Europees Parlement daarin medebeslissingsbevoegdheid moeten hebben. Zij roepen de Nederlandse regering op er wel voor te waken dat het Europees Parlement daardoor invloed kan uitoefenen op zaken waarover ze nu geen zeggenschap heeft, zoals bij de uitvoering van de landspecifieke aanbevelingen waarvan voorgesteld wordt die sterker bij het cohesiebeleid te betrekken.

De leden van de SP-fractie delen de kritiek van de regering dat de Commissievoorstellen te bureaucratisch en weinig flexibel zijn. Zij constateren dat de bureaucratie ook een belemmering is voor de toegang van het MKB tot de middelen van het cohesiebeleid. Zij waarschuwen er echter wel voor dat minder bureaucratie en meer flexibiliteit er niet toe mag leiden dat er minder verantwoording kan plaatsvinden over de rechtmatigheid en doelmatigheid van de bestedingen.

Tot slot delen de leden van de SP-fractie de inzet om geen verplicht deel van de ESF gelden te besteden aan de doelstelling sociale inclusie en armoedebestrijding. Zij denken dat dit beter op nationaal niveau kan worden aangepakt en een aanpak via de EU extra bureaucratie en verspilling met zich meebrengt. Dat laat onverlet dat deze leden het argument afwijzen van de regering dat dit louter door mensen naar werk te begeleiden kan worden bereikt.

De leden van de D66-fractie constateren dat veel lidstaten flexibiliteit willen omtrent de uitvoering en invulling van de programma's inzake het cohesiebeleid. Hoe staat het kabinet hier tegenover? In hoeverre zal de uniformiteit inzake het Cohesiebeleid 2014–2020 geborgd blijven? Hoe staat het kabinet tegenover een meer decentrale uitvoering van het Cohesiebeleid? De leden van de D66 fractie vinden dat het van groot belang dat de projecten die het Cohesiebeleid uitmaken zich aan duurzaamheidcriteria moeten voldoen. Zij vinden het zeer wenselijk dat deze projecten niet schadelijk zijn voor het milieu, de biodiversiteit in stand houden en energie-efficiënt zijn. Zijn er volgens het kabinet voldoende duurzaamheidcriteria gewaarborgd in het nieuwe Cohesievoorstel? Hoe zal het kabinet deze duurzaamheid proberen te waarborgen?

De leden van de fractie van GroenLinks hebben kennis genomen van de geannoteerde agenda voor de Raad Algemene Zaken. Gezien de verdeeldheid van de landen in de Raad vragen zij zich af of er voldoende bereidheid is bij de Raad om een compromis te vinden. Hoe verloopt het besluitvormingstraject verder naar verwachting van het kabinet? Ten aanzien van strategisch programmeren zouden de leden van de GroenLinks fractie graag horen of het kabinet een stevige verbinding tussen het Nationaal Hervormingsprogramma en de landenspecifieke aanbevelingen enerzijds en de structuurfondsen anderzijds nastreeft. Meent het kabinet dat onderdelen van het Nationaal Hervormingsprogramma waarvoor structuurfondsen ingezet kunnen worden, aan bod zouden moeten komen bij het inzetten van structuurfondsen? Voorts willen zij weten hoe de Nederlandse inzet tot het verlagen van de

bureaucratische lasten zich verhoudt tot de behoefte om de juiste besteding van Europese middelen nauwgezet te kunnen volgen. Volgens deze leden zou hier een discrepantie kunnen zijn.

De fractie van GroenLinks wil graag weten hoe het kabinet meent dat de Europese Commissie thematische concentratie moet afdwingen als er hiervoor geen verplichte minimumpercentages worden ingesteld.

2. Verslag van de informele ministeriële bijeenkomst van 25 november jl.

De leden van de fractie van de VVD hebben er kennis van genomen dat in het verslag van de informele ministeriële bijeenkomst van 25 november jl. wordt aangegeven dat veel landen de nieuwe voorstellen voor cohesiebeleid onnodig bureaucratisch vinden. Kan de regering aangeven waar deze bureaucratie volgens hem precies zit? Ligt dit enkel bij de thematische keuzes en verplichte percentages of ook in de (rand)voorwaarden en regels die de Commissie stelt om in aanmerking te komen? De VVD vindt het van belang dat er beter gecontroleerd wordt of gelden correct besteed worden en of projecten überhaupt in aanmerking komen. Dit kan gekoppeld gaan met nieuwe administratieve lasten. Daarom onderstreept de VVD-fractie dat de juiste balans gevonden moet worden tussen strenge geloofwaardige criteria waaraan moet worden voldaan en administratieve en bureaucratische druk. Wat zijn de «betere en praktische voorwaarden» die er volgens een meerderheid van de lidstaten moeten komen om de institutionele conditionaliteit te toetsen? Zal de regering ervoor waken dat voorop blijft staan dat de controle op een zuivere en effectieve manier uitgevoerd kan blijven en tegelijkertijd rekening gehouden wordt met bureaucratische druk? Hoe kan dit volgens de regering gebeuren?

Een aantal dagen na de informele ministeriële bijeenkomst van 25 november kwam er uit onderzoek van de Europese Unie naar buiten dat er een sterke daling te zien is in het vertrouwen van de Europese bevolking in het sociaal beleid van de Europese Unie. Het percentage Europeanen dat van mening is dat Europees beleid een positieve impact heeft op zaken als aanpakken van werkloosheid, armoedebestrijding en het beschermen van sociale diensten daalde van tussen de 62% en 78% naar tussen de 48% en 67%. Wat voor een licht werpt dit volgens de regering op de nieuwe voorstellen voor cohesiebeleid? Volgens de VVD is het nog maar de vraag of sociaal beleid een taak is van de Europese Unie. Er zal altijd gekeken moeten worden of een lidstaat niet beter zelf in staat is bepaalde doelstellingen te bereiken. Helaas probeert de Europese Commissie door herverdeling via cohesiegelden nog te vaak de rol van sociaal werker op zich te nemen, met als argument dat Europees sociaal beleid uitermate geschikt is om aan de Europese burger de meerwaarde van de EU te laten zien. Volgens de VVD is het beter wanneer de EU ook bij de besteding van de cohesiegelden de aandacht richt op zaken die de economische groei versterken. Is de regering het hiermee eens en hoe beoordeelt zij de nieuwe cohesievoorstellen in dit licht?

Ten aanzien van het verslag menen de leden van de PVV fractie dat het problematisch is dat de meeste lidstaten niet ingaan op prestatieconditionaliteit, die verbonden is aan de doelen en mijlpalen van de cohesie-investeringen. Op deze manier lijkt het cohesiebeleid in onze ogen inherent aan het uitdelen van gratis geld, daar harde afspraken over resultaten ontbreken. Het is dan ook geen wonder dat m.n. de grootontvangers, zoals Roemenië, Ierland en Griekenland, tegenstribbelen. Deze landen, die de zaken niet op orde hebben, frustreren de komst van strenge criteria. Wat gaat het kabinet doen om te voorkomen dat slechte

uitwerking en verantwoording worden beloofd? En wat zijn de consequenties als dit onverminderd blijft dooraan?

De leden van de D66-fractie ondersteunen op hoofdlijnen de speerpunten van Nederland, zoals de inzet op de doelen van de Europa2020-strategie, striktere focus, meer effectiviteit en resultaatgerichtheid en meer synergie van het cohesiebeleid met andere Europese fondsen. De leden benadrukken het feit dat maar liefst 35% van de EU-begroting naar de structuur- en cohesiefondsen gaat, die niet effectief worden aangewend. Op dit moment worden er veel projecten uitgevoerd die niet direct nationale prioriteit hebben, maar wel worden uitgevoerd. Omdat de lidstaten dit Europese geld beschouwen als hun geld. De leden van D66 vinden dat geld beleid moet volgen en niet andersom. Het kabinet moet volgens hen inzetten op verlagingen van de cohesie-, landbouw- en structuurfondsen en de Europese investeringen voor onderwijs, onderzoek en innovatie te ontzien of intensiveren. Is het kabinet daartoe bereid? Deze leden onderstrepen de wenselijkheid van een constructieve houding van het kabinet in haar terechte oproep om het cohesiebeleid zo te hervormen dat het ten goede komt van de armste regio's in de armste landen. Hoe zorgt het kabinet ervoor dat dit op een doeltreffende en constructieve wijze plaatsvindt? Is er al meer duidelijk over het al dan niet plaatsvinden van een ministeriële bijeenkomst over het cohesiebeleid onder het Deense voorzitterschap?

De leden van de GroenLinks fractie hebben kennis genomen van het verslag aan van de Informele Ministeriële bijeenkomst van 25 november 2011 te Poznan, Polen. Zij hebben naar aanleiding hiervan twee specifieke vragen. Wat zijn de argumenten van de tegenstanders van de macro-economische conditionaliteit, zo vragen zij zich af. Is deze conditionaliteit een noodmaatregel in afwachting van een verdragswijziging?

3. Fiche Commissievoorstel tot wijziging van de verordening risicodelende instrumenten met betrekking tot financiële stabiliteit

De leden van de VVD-fractie staan niet negatief ten opzichte van het Commissievoorstel tot wijziging van de verordening risicodelende instrumenten met betrekking tot financiële stabiliteit, maar willen er wel voor waken dat dit voor de juiste doelen wordt ingezet. De nadruk moet, zoals ook in het voorstel gezegd wordt, liggen op infrastructurele en productieve investeringen die direct bijdragen aan de ontwikkeling van de reële economie. Hoe wordt hierop toegezien? De VVD-fractie wil ook weten hoe dit voorstel moet worden gezien in het licht van de nieuwe voorstellen van de Europese Commissie voor structuurfondsen in de nieuwe meerjarenbegroting en met name of dit rijmt met de voorgestelde macro-economische conditionaliteit.

Tot slot wil de VVD-fractie weten wat de visie van de regering is op het onvermogen van een aantal Europese lidstaten om EU-fondsen te absorberen. Zo was de capaciteit van Griekenland tussen 2007 en november 2011 om regionale EU-fondsen op te nemen slechts 25,9% van de totale som die aan Griekenland werd toegewezen. Volgens de VVD-fractie wijst dit erop dat er een duidelijke discrepantie is tussen de hoeveelheid geld die de EU jaarlijks wil herverdelen en de wil en mogelijkheid van lidstaten om die fondsen te absorberen. Deelt de regering deze mening en wat kan er in de toekomst gedaan worden om dit soort discrepanties te voorkomen?

De komende jaren wordt in Nederland een aantal subsidies vervangen voor fiscale maatregelen, vooral in het MKB. Veel van die subsidies werden in het verleden gebruikt als cofinanciering bij een EU-subsidie. De VVD-fractie wil weten of dit op zichzelf goede beleid in Nederland

gevolgen heeft voor de geldstroom uit Europese fondsen naar ons land. Zo ja, wat kan er aan gedaan worden om die gevolgen te ondervangen? Dit heeft ook directe invloed op onze betalingspositie.

De leden van de fractie van de PvdA steunen de inzet van de Nederlandse regering ten aanzien van risicodelende instrumenten met betrekking tot financiële stabiliteit.

De leden van de PVV fractie stellen in algemene zin over de uitgave van de structuur- en cohesiefondsen dat de controle op de bestedingen zeer slecht is, zoals bleek uit recente onderzoeken van de Europese Rekenkamer en OLAF. Welke aanpak staat het kabinet voor daar waar het gaat over transparantie en het tegengaan van fraude met deze structuur- en cohesiegelden? Het fiche is in de ogen van deze leden zeer onduidelijk en met name de gevolgen van het instrument worden niet concreet genoeg benoemd. Dit voorstel zorgt voor een lagere verplichting van nationale cofinanciering en beoogt daarmee dat de continuering van het programma. Het voorstel is in de ogen van de leden van de PVV-fractie een buitengewoon slecht idee: het lijkt misschien begrijpelijk dat sommige landen gebaat zijn bij programma's die economische groei stimuleren, maar het lijkt ons niet het goede moment om hun eigen bijdrage daarin te verlagen. Het is ook geen goed signaal richting de lidstaten zelf. Het gaat vaak om landen die al aan het infuus liggen; welke gevolgen heeft de invoering van dit voorstel voor de begrotingsdiscipline van de lidstaten? Ook zijn de leden van de fractie van de PVV benieuwd naar de gevolgen voor het MFK, ook al wordt er gesproken over budgetneutraliteit. Hoe kan er enerzijds geld worden verstrekt als vervanging voor cofinanciering en tegelijkertijd het uitgavenpatroon niet veranderen? Dit voorstel mag niet leiden tot een verhoging van het Meerjarig Financieel Kader. Kan de minister dat garanderen? Het is een slechte zaak dat met de mogelijke komst van deze constructie een aantal verantwoordingsverplichtingen lijken te vervallen. Welke harde eisen gaat het kabinet stellen qua algemene voorwaarden in de verordening?

Met instemming begroeten de leden van de GroenLinks fractie de constructieve opstelling van de Nederlandse regering ten aanzien van de Wijziging verordening risicodelende instrumenten met betrekking tot financiële stabiliteit.